

ROMÂNIA
CONSILIUL DE MONITORIZARE A IMPLEMENTĂRII CONVENȚIEI ONU
PRIVIND DREPTURILE PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI
Autoritate autonomă sub control Parlamentar

Str. Nerva Traian nr. 3, sector 3, București; tel. +40 21 371 27 66; fax +40 21 371 27 58;
e-mail: secretariat@consiliuldemonitorizare.ro; web: www.consiliuldemonitorizare.ro

Nr. 2545/18.09.2023

Aprob,
Președinte

Dr. Emanuel-Gabriel BOTNARIU

R A P O R T

privind vizita desfășurată la
Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică (CRRN) Galda de Jos, județul
Alba.

Sumar:

Prezentul Raport întocmit ca urmare a vizitei inopinate Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică (CRRN) Galda de Jos, județul Alba, efectuată conform prevederilor art. 11 alin. (1) din Legea nr. 8/2016, privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, este structurat pe trei etape, după cum urmează:

- I. Cadrul general și organizarea vizitei.
- II. Constatările rezultate în urma vizitei efectuate.
- III. Recomandări

I. Cadrul general și organizarea vizitei

Prin Ordinul președintelui Consiliul de monitorizare nr. 226 din 18.08.2023 a fost dispusă efectuarea unei vizite de monitorizare, în perioada 19.08.2023 - 20.08.2023, la Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică (CRRN) Galda de Jos, județul Alba denumit în continuare „centru”.

Din echipa de vizită au făcut parte Radu Alexandru - inspector în cadrul Consiliului de monitorizare, în calitate de coordonator al echipei, Ruja Cornelia - expert independent și Olteanu Mariana Oana - expert independent, reprezentanți ai societății civile.

II. Constatările rezultate în urma vizitei efectuate

Pe parcursul vizitei de monitorizare, echipa de monitorizare a desfășurat mai multe activități, după cum urmează: a vizitat spațiile centrului (interioare și exterioare), a verificat documentele care reglementează activitatea centrului, dosarele beneficiarilor, a purtat discuții cu rezidenții și personalul centrului.

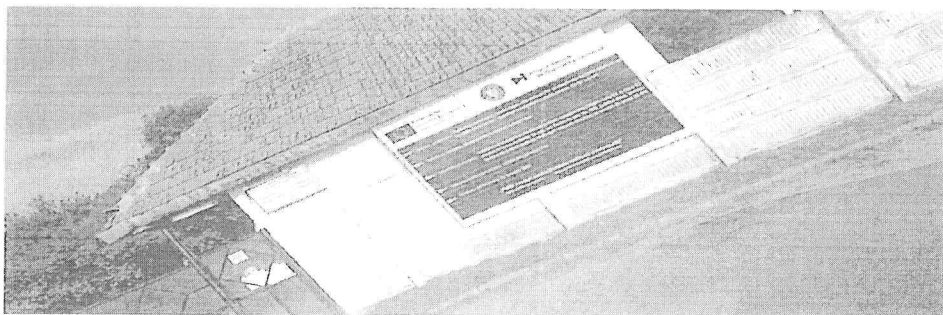
1. Descrierea serviciului social

CRRN Galda de Jos a fost înființat conform Hotărârii Consiliului Județean Alba nr. 71/22.03.2022 cu privire la aprobarea Planului de restructurare al Centrului de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică pentru Persoanele Adulte cu Dizabilități Galda de Jos, cu sediul în Comuna Galda de Jos, nr. 376, județul Alba și funcționează în baza Aviz de funcționare 4290/ANPDCA/DDPD/MI/11.02.2022.

Capacitatea centrului este de 80 de locuri. La data efectuării vizitei centrul avea un număr de 65 de beneficiari prezenți și 2 internați la Spitalul de boli infecțioase Câmpeni.

Conform Regulamentului de Organizare și Funcționare, scopul serviciului este de a acorda sprijin, recuperare, reabilitare și asistență de specialitate persoanelor adulte cu dizabilități, în regim rezidențial, în scopul depășirii situației de dificultate în care se găsesc, dar și de a asigura un mediu prietenos și stabil, care să le permită valorificarea potențialului și abilităților de care dispun.

Centrul este împrejmuit cu gard de ciment cu o înălțime de aproximativ 2 m.

Beneficiari

Centrul găzduiește un număr de 67 de beneficiari, cu vârste cuprinse între 19 și 89 de ani, 21 femei și 46 bărbați.

Vârsta beneficiarilor:

18-19 ani	20-29 ani	30-39 ani	40-49 ani	50-59 ani	60-69 ani	70-79 ani	80-89 ani	Peste 90 ani
1	6	9	17	15	7	11	1	-

Beneficiarii sunt persoane cu dizabilități încadrate în grad de handicap, după cum urmează:

Tipul de dizabilități:

Fizic	Somatic	Auditiv	Vizual	Mintal	Neuropsihic	Asociat	HIV/SIDA	Boli rare	Surdocecitate
-	-	-	1	31	26	9	-	-	-

Gradul de handicap:

Grav cu asistent personal	Grav	Accentuat	Mediu/ușor
3	13	46	5

La data vizitei erau prezenți 65 beneficiarii, 2 erau internați la Spitalul de Boli Cronice Câmpeni fiind diagnosticați cu TBC.

Profilul personalului

Conform organigramei și a statului de funcții, structura de personal a centrului cuprinde 82 de posturi ocupate după cum urmează:

Nr. crt.	Denumirea funcției	Nr. posturi în statul de funcții	Posturi vacante
1.	Șef centru	1	0
2.	Medic primar	1	0
3.	Psiholog	1	0
4.	Asistent social	1	0
5.	Asistent medical	12	0
6.	Infirmieri	39	0
7.	Terapeut ocupational	2	0
8.	Maseur	1	0

9.	Spălătoreasă	1	0
10.	Bucătar	4	0
11.	Magaziner	1	0
12.	Frizer	2	0
13.	Șofer	1	0
14.	Fochist	5	0
15.	Electrician	1	0
16.	Inspector	4	0
17.	Paznic	5	0
	TOTAL	82	0

Centrul este compus din 3 clădiri.

CLĂDIREA NOUĂ (clădirea unde locuiesc beneficiarii) - cu o suprafață construită 745 mp compusă din P+3, , etajul I nu este locuit. Dormitoarele găzduiesc între 1 și 5 beneficiari.

Condițiile de cazare:

-Parter: o sala de mese, un total de 7 dormitoare pentru femei, cu 1-5 paturi, 2 grupuri sanitare pentru femei, 4 dușuri, 3 chiuvete, iar pentru personal: 1 grup sanitar, 1 duș și 1 chiuvetă.

-Etaj 2: dormitoare cu 3-5 paturi, destinate bărbaților. La etajul 2 locuiesc 28 de beneficiari.

-Etaj 3 - o sala mese, 7 dormitoare destinate bărbaților, 2-5 paturi, 3 grupuri sanitare pentru bărbați, 6 dușuri, 1 chiuvetă iar pentru personal : 1 grup sanitar, 1 chiuvetă si 1 duș. La etajul 3 locuiesc 17 beneficiari.

CLĂDIREA VECHĂ (CASTELUL) - suprafața construită de 801 mp, compusă din demisol, parter și un etaj, având o bucătărie cu dotările necesare preparării hranei, o sală de mese care nu mai este funcțională, o încăpăre de igienizat vesela, 3 magazine alimentare la demisol, o magazie materiale de curățenie, o magazie materiale instalații, o magazie diverse materiale, 1 atelier electricieni, 1 atelier instalatori, 2 grupuri sanitare, 2 chiuvete, 1 duș, 5 magazine haine, o croitorie, o frizerie, 5 magazine pentru depozitare temporară, o capelă, iar la etaj o arhivă, o baie și un grup sanitar.

MORGA - are o suprafață construită 104 mp compusă din subsol și parter. La subsol se află o magazie de materiale, o baie și un grup sanitar, iar la parter funcționează morga.

ANEXE GOSPODĂREȘTI - suprafața construită 357 mp, are în componență un atelier, un cabinet asistent coordonator, 3 cabinete medici, 1 cabinet masaj, 2 cluburi, 1 cabinet asistenți garaj, 2 săli cazane încălzire cu abur, o spălătorie, grup sanitar, o chiuvetă și GARAJ - construcție panouri metalice, 3 încăperi, 2 magazine

GHERETĂ PORTAR - construcție cărămidă, regim edificare parter, suprafață construită 4 mp.

2. Respectarea drepturilor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități (denumită în continuare CDPD)

a) Accesibilitate, Mobilitate personală, Libertatea de expresie și opinie și accesul la informație (art. 9, 20, 21 din CDPD)

Art. 9 Accesibilitate

CRRN Galda de Jos se află la circa 1 km de Primăria comunei Galda de Jos, pe DJ 107 H, drum asfaltat care face legătura după circa 5 km cu drumul european Alba Iulia - Cluj - Napoca E 81. Distanța dintre comuna Galda de Jos și municipiul Alba Iulia este de 20 km, cu o durată estimată a deplasării auto de circa 20 minute, o distanță de 7 km față de orașul Teiuș, timpul estimat pentru deplasarea auto fiind de 10 minute și o distanță de 86 km față de municipiul Cluj - Napoca, timpul estimat fiind de 1 h 30 minute. Accesul în localitatea Galda de Jos se realizează cu mijloacele auto de transport în comun, care circulă zilnic, la intervale orare de circa 1-2 ore sau cu mijloace de transport private. Stația de autobuz se află la o distanță de circa 500 m față de centru, care poate fi parcursă în circa 15 minute. Centrul are în dotare mijloace proprii de transport: un microbuz cu 8 locuri, o autoutilitară cu 5 locuri, o mașină pentru aprovizionare și o auto-sanitară necesară transportului

beneficiarilor la Spitalul Județean Alba sau în orice altă parte pentru investigații medicale complexe.

În ceea ce privește accesul la resursele comunității, centrul se află la 300 de m de dispensar/cabinetul medicului de familie, 300 m de Școala Generală Galda de Jos, 100 m de Biserică, 5 km de Transavia, Albalact. Rezidenții beneficiază de serviciile din comunitate, fiind înscriși pe listele medicului de familie, accesul la spital și / sau policlinică se face în municipiul Alba Iulia. În curtea centrului este o capelă, unde se oficiază slujbele religioase de către preotul angajat cu jumătate de normă c. Servicii de frizerie/coafură se furnizează tot în incinta centrului de către personal angajat și calificat în acest sens. Beneficiarii își pot face mici cumpărături de la magazinele din localitate, fiind însoțiți, în acest scop, de personalul din centru.

În privința tipurilor de accesibilizări disponibile în centru, echipa de vizitare a identificat următoarele aspecte:

- (1) centrul dispune de 2 rampe de acces
- (2) suport de tip "mână curentă" doar pentru rampa de acces
- (3) centrul dispune de lift funcțional;
- (4) băile din centru nu sunt accesibilizate;
- (4) nu există toalete accesibilizate;
- (5) există dispozitive pentru deplasare pentru beneficiari (12 fotolii rulante, 8 cadre), la nivelul centrului sunt 6 rezidenți imobilizați, 3 sunt utilizatori de fotoliu rulant, 3 au nevoie de sprijin.

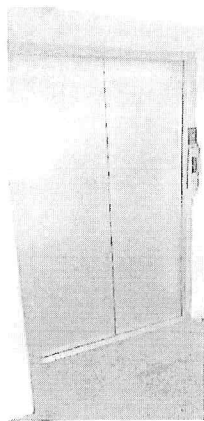

Art. 20 Mobilitate personală

Echipa de monitorizare a constatat faptul că intrarea în centru se realizează facil, chiar și cu fotoliu rulant, neexistând trepte care să îngreuneze deplasarea, accesul utilizatorilor de scaun rulant, către exterior se realizează cu liftul însă deplasarea prin curtea interioară este îngreunată.

Pe parcursul vizitei, echipa de monitorizare a constatat că fiecare etaj era încuiat, personalul de serviciu având cheia și permițând accesul pe etaje.

Din discuțiile cu personalul centrului referitoare la acest aspect, echipei de monitorizare nu i s-a putut comunica un motiv plauzibil pentru care rezidenții să fie ținuți închiși cu cheia.

Conform relatărilor beneficiarilor și personalului deplasările la magazin, biserică se realizează pe jos, iar deplasările pe distanțe mai lungi se realizează cu autoturismul centrului, în ambele cazuri beneficiarii fiind însoțiți de personalul din cadrul centrului.

Art. 21 Libertatea de expresie și opinie și accesul la informație

În centru există o parte din materiale (Carta beneficiarului, informări cu privire la tipurile de abuz, modalități de sesizare a eventualelor forme de abuz) într-un limbaj adaptat/ușor de înțeles prin imagini, asocieri, dar și discuții libere.

În camerele de zi există televizoare funcționale, aparate radio în dormitoare, o parte dintre beneficiarii dețin telefoane mobile, internet wi-fi, care contribuie la informarea

beneficiarilor, însă telefoanele mobile și mijloacele de comunicare le sunt ridicate beneficiarilor seara de către personal, motivația fiind aceea că sună abuziv la serviciul unic de urgență 112 la ore târzii, fără a avea motive întemeiate.

b) Recunoaștere egală în fața legii și accesul la justiție (art. 12 și art. 13 CDPD)

Art.12 Recunoaștere egală în fața legii

În cadrul centrului 33 de persoane beneficiază de pensie, 29 plătesc contribuție.

În cadrul centrului există 33 de persoane puse sub interdicție, pentru 30 dintre acestea tutore este numită o persoană din cadrul familiei, pentru 3 beneficiari tutorele este numit din cadrul Primăriei de domiciliu.

Art. 13 Acces la justiție

Conform declarațiilor coordonatorului de centru, a existat o situație când a fost necesară asistență juridică și aceasta s-a realizat cu sprijinul unui avocat din oficiu din cadrul Baroului Alba.

În anul 2021 doi beneficiari care se aflau sub interdicție au agresat un alt beneficiar, acesta din urmă a decedat, iar ceilalți doi au fost cercetați și transferați în alte centre.

În ceea ce privește procesul de reexaminare demarat în baza legii 140/2022, s-a constatat faptul că au fost primite 3 cereri pentru reexaminarea persoanelor cu dizabilități. În luna mai 2023 s-a primit o Ordonanță privind punerea sub interdicție a unui rezident, din partea Parchetului de pe lângă Judecătoria Blaj, în care se solicită „efectuarea de către un medic de specialitate psihiatrie din cadrul Spitalului Municipal Blaj, a unei evaluări medicale”. Răspunsul CRRN Galda de Jos către Parchetul de pe lângă Judecătoria Blaj s-a referit la faptul că “psihologul angajat al Centrului de Recuperare și Rehabilitare Neuropsihică Galda de Jos nu este psiholog expert, după cum este menționat în metodologia examinării psihologice, conform Ordinului 3423/2128/2022 din 11 noiembrie 2022. Deasemenea, nu avem angajat medic din specilitatea psihiatrie”. Astfel echipa de monitorizare a sesizat faptul că CRRN Galda de Jos nu a oferit un răspuns în conformitate și nu a efectuat demersurile cuprinse în Ordonanța primită din partea Parchetului de pe lângă Judecătoria Blaj.

c) Dreptul la viață, libertatea și siguranța persoanei, nimeni nu poate fi supus torturii și niciunui fel de pedeapsă sau de tratament crud, inuman ori degradant, nimeni nu poate fi supus exploatării, violenței și abuzului, protejarea integrității persoanei (art. 10, 14, 15, 16, 17 din CDPD)

Art. 10 Dreptul la viață

În anul 2022 s-au înregistrat 2 decese (un bărbat și o femeie), conform documentelor:

- 1 deces -stop cardio-respirator;
- 1 deces - bronhopneumonie.

În anul 2023 sau înregistrat 4 decese (2 bărbați, 2 femei), conform documentelor:

- 1 deces în cadrul Spitalului de boli cronice Cîmpeni, boala sau starea morbidă care a provocat decesul: "Stop cardio-respirator";
  - 1 deces în cadrul CRRN Galda de Jos, boala sau starea morbidă care a provocat decesul:
„Șoc hemoragic în urma unui hematom retroperitoneal de etiologie neprecizată”
  - 1 deces la Spitalul Județean de Urgență Alba Iulia, boala sau starea morbidă care a provocat decesul: "Stop cardio-respirator"
  - 1 deces la Spitalul Județean de Urgență Alba Iulia, boala sau starea morbidă care a provocat decesul: "Insuficiență cardio-respiratorie acută în urma unui AVC"
- Decesele sunt notificate către Consiliul de monitorizare, conform procedurii.

Art. 14 Libertatea și siguranța persoanei

Centrul deține sistem de supraveghere video interior-exterior, 7 respectiv 14 dispozitive. Supravegherea beneficiarilor este făcută de către personalul centrului.

Accesul în clădire și la nivelul fiecărui etaj se face pe bază de cheie, care nu este pusă la dispoziția beneficiarilor, ci doar a personalului.

Activitățile culturale, religioase, plimbările și excursiile se desfășoară în prezența personalului centrului. Din registru de vizite și documentele analizate de către echipa de monitorizare, 26 de beneficiari sunt vizitați lunar.

Art. 15 Nimeni nu poate fi supus torturii și niciunui fel de pedeapsă sau tratament crud, inuman ori degradant

Pe parcursul vizitei, echipa de monitorizare nu a identificat elemente care ar putea indica faptul că beneficiarilor li se aplică pedepse, tratamente inumane sau degradante și

nu a constatat beneficiari contenționați și nici nu există o recomandare medicală în acest sens. Din relatările personalului, situațiile de conflict sunt gestionate de către personalul de serviciu, iar dacă situația o impune, se apelează medicul psihiatru. În cazul în care aceștia nu pot gestiona situația prin mediere și consiliere se contactează serviciul de urgență 112.

Art. 16 Nimeni nu poate fi supus exploatării, violenței și abuzului

La momentul vizitei echipa de monitorizare nu a identificat elemente care ar putea indica faptul că beneficiarii au fost exploatați sau au fost supuși unor acte de violență sau abuz.

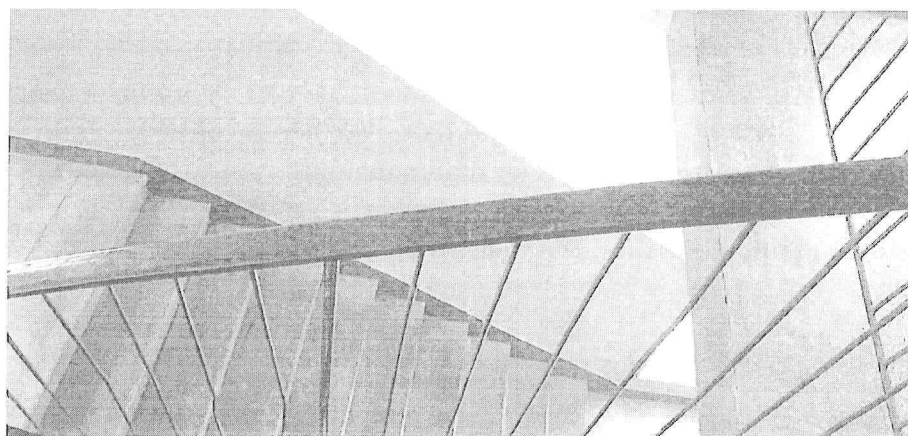
Beneficiarii au la dispoziție, la intrarea în centru, o cutie pentru sesizări și reclamații. Aceasta este verificată o dată pe săptămână de către coordonatorul centrului împreună cu un beneficiar și un alt salariat.

Din discuțiile cu personalul centrului, echipa de monitorizare a identificat faptul că atunci când beneficiarii au sugestii sau reclamații preferă să comunice verbal personalului.

De altfel, din analiza fișelor de incident, rapoartelor de consiliere, reiese faptul că în centru există conflicte între beneficiari, violență (în anul 2021, un deces s-a produs în urma violenței), așadar există nevoia de *măsuri suplimentare pentru prevenirea situațiilor de violență în centru.*

Art. 17 Protejarea integrității persoanei

Pe casa scării din corpul principal prezintă pericolul căderii în gol.

d) Libertatea de mișcare și cetățenia, Viață independentă și integrare în comunitate, Abilitare și reabilitare, Participarea la viața culturală, activități recreative, timp liber și sport (art.18, 19, 26, 30 din CCPD)

Art. 18 Libertate de mișcare și cetățenia

La data vizitei de monitorizare, beneficiarii aveau emise acte de identitate valabile.

Art. 19 Viață independentă și integrare în comunitate

La începutul anului 2022, în C.R.R.N. Galda de Jos erau instituționalizați 96 beneficiari, iar la finalul anului figura un număr de 71 de persoane adulte cu dizabilități. Pe parcursul anului 2022 au fost înregistrate în rândul beneficiarilor 32 ieșiri din cadrul centrului, după cum urmează:

- pentru 30 de persoane a fost stabilită înlocuirea măsurii de protecție din CRRN Galda de Jos în alte unități de asistență socială din județul Alba;
- doi beneficiari au decedat.

În același timp, pentru un număr de 7 beneficiari a fost înlocuită măsura de protecție din alte unități de asistență socială din județul Alba în cadrul unității noastre.

Activități în vederea restructurării C.R.R.N. Galda de Jos, conform O.U.G.68/2018: Înlocuirea măsurii de protecție în alte centre rezidențiale ale D.G.A.S.P.C. Alba - 30 rezidenți, după cum urmează:

- Centru de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Alba Iulia - 9 beneficiari;
- Centru de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Abrud - 2 beneficiari;
- Centru de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Drașov - 3 beneficiari;
- Centru de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Gârbova - 6 beneficiari;
- Locuința Maxim Protejată pentru Persoane Adulte cu Dizabilități nr. 1 Tiur - 3 beneficiari;
- Locuința Maxim Protejată pentru Persoane Adulte cu Dizabilități nr. 2 Tiur - 1 beneficiari;
- Locuința Maxim Protejată pentru Persoane Adulte cu Dizabilități nr. 3 Gârbova - 1 beneficiari;

- Locuința Maxim Protejată pentru Persoane Adulte cu Dizabilități nr. 4 Vințu de Jos - 1 beneficiari;
- Locuința Maxim Protejată pentru Persoane Adulte cu Dizabilități nr. 5 Pianu de Jos - 2 beneficiari;
- Locuința Maxim Protejată pentru Persoane Adulte cu Dizabilități nr. 11 Galda de Jos - 1 beneficiari;
- Locuința Maxim Protejată pentru Persoane Adulte cu Dizabilități nr. 16 Bărăbaș - 1 beneficiari;

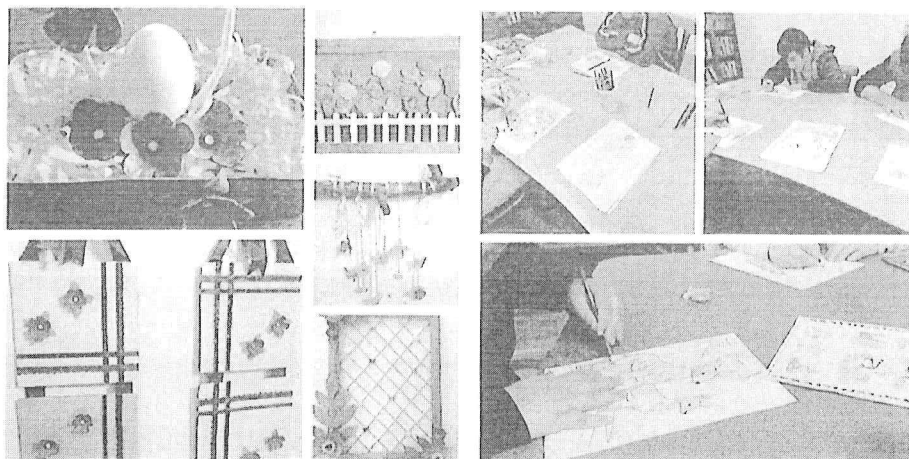
Din studierea registrului de vizite și din discuțiile purtate cu beneficiarii, echipa de monitorizare a constatat faptul că 26 dintre rezidenți sunt vizitați de către aparținători/reprezentanți legali.

Din discuțiile cu personalul centrului, se menține contactul permanent cu familiile unor beneficiari și acestea/aceștia sunt susținute în luarea deciziilor prin oferirea de servicii de consiliere psihologică și psihosocială (discuții libere de grup sau individuale).

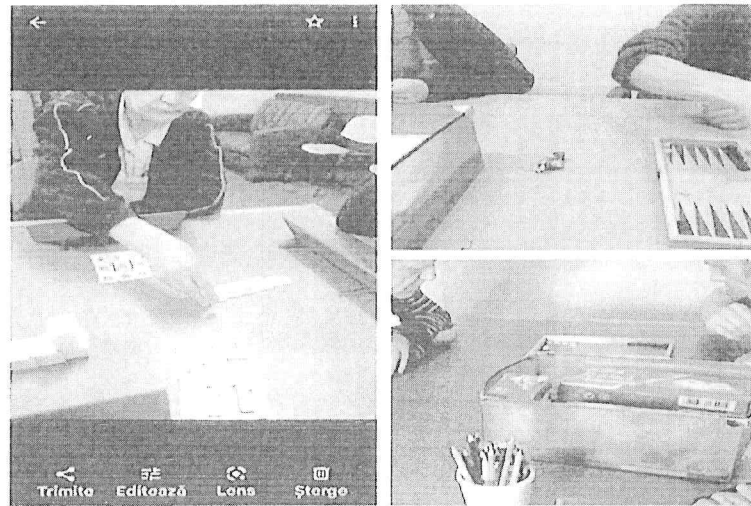
Art. 26 Abilitare și reabilitare

La nivelul centrului, se desfășoară o serie de activități :

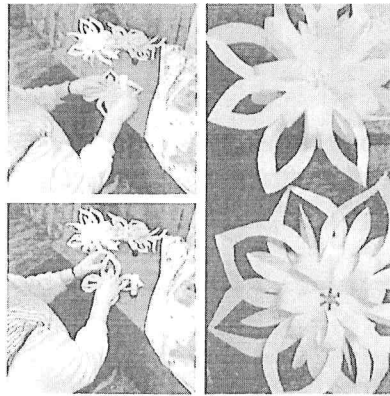
- consiliere psihologică (obiectivele, așa cum au reieșit din fișele de consiliere: atingerea unui nivel optim de congruență între gândurile, emoțiile și comportamentele proprii; educație financiară, urmărirea evoluției tulburării psihice; identificarea conflictelor interioare, a statusului de victimă și adoptarea unui comportament dezirabil, artterapie (modelaj, pictură sau desen, decorațiuni pe diverse materiale, artizanat, dans, meloterapie)

- pedagogie socială: exerciții pentru gestionarea timpului, dezvoltarea deprinderilor de comunicare, dezvoltarea deprinderilor de mobilitate, de îngrijire a propriei sănătăți, dezvoltarea capacității de a purta o conversație
- jocuri pentru menținerea/dezvoltarea concentrării, gândirii și atenției cum ar fi: remi, table, șah, sudoku

- activitate de colorat și de modelare a plastilinei, în vederea stimulării/antrenării musculaturii fine a mâinii/degetelor și a exersării coordonării oculo-motorie, în bibliotecă și curtea centrului
- activitate de colorat, vopsit și îmbinare a pieselor de lego și realizarea florilor din hârtie, în vederea menținerii motricității fine

- formarea și dezvoltarea psihomotricității prin exerciții de identificare și discriminare obiectuală și imagistică, exerciții de sortare obiectuală după un criteriu sau mai multe, formarea și exersarea gesturilor manuale fundamentale a coordonării motrice și oculo-motorie.
- Disponibilitatea deciziei în alegerea hainelor/vestimentației, precum implicarea în activitatea de călcat a acestora, în vederea creșterii stimei de sine

- Antrenarea simțului practic gospodăresc prin mersul la cumpărături, scopul fiind meținerea abilităților de a realiza tranzacții economice prin cunoașterea banilor și cheltuirea lor în mod responsabil, de a estima lucrurile pe care le poate cumpăra cu o anumită sumă de bani
- Activități de grădinărit (udare flori/plante, semănare salată și recoltare ceapă)

- Crearea, tehno-redactarea, tipărirea și intrarea în posesia celui de-al treilea volum de poezii de către un rezident, în luna august 2023;

Art. 30 Participarea la viața culturală, activități recreative, timp liber și sport

Pentru petrecerea timpului în aer liber, beneficiarii centrului au la dispoziție curtea interioară a centrului unde există scaune și mese unde aceștia desfășoartă diverse activități (șah, table, obiecte de artizanat etc).

Personalul centrului organizează activități de timp liber și recreere și implicare culturală, de exemplu: teatru (beneficiarii au participat la Festivalul Internațional de Teatru "Povești"), participarea la expoziția "Armonii de primăvară" desfășurată la Palatul Parlamentului din București, lecturare atât în biblioteca centrului, excursie la Băile Romane din localitatea Cetea, tabăra organizată de Ordinul Maltez la Blaj, plimbare pe colina din apropierea centrului; ieșire în parcul de joacă al comunei.

e) Dreptul la viață personală, respectul pentru cămin și familie (art. 22, 23 din CDPD)

Art. 22 Dreptul la viață personală

În cadrul centrului sunt luate măsuri pentru asigurarea confidențialității datelor cu caracter personal și medical. Echipa de monitorizare a identificat consimțământul GDPR în dosarele beneficiarilor care sunt păstrate în dosarele acestora.

Art. 23 Respectul pentru cămin și familie

La momentul vizitei centrul deține o cameră intimă. Camera era neprimitoare, fără draperii, dotată cu două paturi amplasate separat. Șeful de centru a comunicat faptul că încăperea este nefolosită, în centru neexistând niciun cuplu declarat.

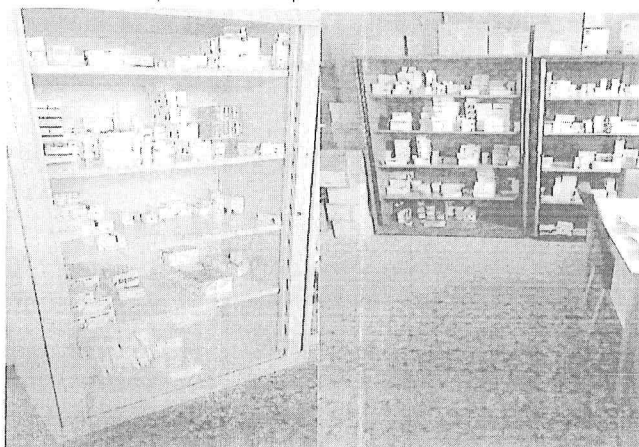
f) Art. 24 Educație

Niciun beneficiar nu era înscris într-un program educațional. Din spusele personalului și din documentele aflate în dosare, beneficiarii au finalizat cursurile unei școli speciale sau normale.

g) Art. 25 Sănătate

Centrul ține evidența tuturor tratamentelor și intervențiilor medicale, a spațiilor destinate depozitării medicamentelor, documentelor medicale și a instrumentarului medical. Medicamentele neuroleptice și psihotrope sunt păstrate într-un dulap asigurat, iar accesul îl au asistentele medicale, conform procedurilor interne de lucru.

Asistența medicală este asigurată de către un medic primar medicina de familie angajat.

Asistența medicală psihiatrică este asigurată de către un medic specialist psihiatru cu convenție de colaborare, săptămânal. Numărul beneficiarilor care se află sub tratament neuropsihiatric este de 66. La nivelul centrului nu există proceduri privind asistența medicală.

Beneficiarii au întocmit evaluări medicale anuale complete și fișe de monitorizare a stării de sănătate care conțin evidența internărilor, tratamentelor, imunizărilor și recomandările medicilor specialiști pentru medicația administrată. Echipa de monitorizare a consultat dosarele medicale care cuprind fișe de consultații medicale, scrisori medicale, analize anuale obligatorii.

La nivelul centrului există registrul de evidență a tratamentului neuropsihiatric. În ceea ce privește bolnavii cronici, există o evidență a acestora. Administrarea tratamentului se face de către asistenții medicali, în baza recomandărilor medicului specialist și a schemei de tratament.

Serviciile stomatologice de urgență sunt asigurate de către Spitalul Județean, iar extracțiile sunt realizate în cabinet privat la Alba Iulia.

Pe parcursul vizitei echipa de monitorizare a identificat un rezident A.C, în vârstă de 40 de ani cu evidente semne de malnutriție protein calorică: (diagnostic care apare și în fișa medicală) paloare facială, contact vizual absent, greutate corporală scăzută, proeminența oaselor, brațe și picioare slăbite, păr friabil, apatie, elan vital scăzut,

limbaj absent (din spusele personalului acesta nu are limbajul dezvoltat pe fondul retardului sever). Din analiza documentelor medicale au reieșit următoarele:

-Diagnostice: Subocluzie intestinală. Megadolicolon. Constipație cronică habituală agravată. Hepatită cronică virală B. Anemie ușoară carențială. Schizofrenie paranoidă. Retard mental sever. Malnutriție protein calorică-formă moderată.

În luna noiembrie 2022 la indicația medicului centrului, rezidentul a fost trimis la UPU Alba, unde i s-au făcut mai multe investigații și în urma CT-ului s-a concluzionat faptul că ansele intestinului gros erau destinse, cu calibru lărgit. Deoarece tutorele nu s-a putut prezenta pentru supravegherea acestuia, beneficiarul a fost trimis în centru cu recomandare pentru a doua zi de reevaluare și intenare. (conform fișei de incident). S-a revenit a doua zi și rezidentul a fost internat în cadrul secției de Gastroenterologie unde a primit diagnosticul de Megacolon, fără semne de iritație peritoneală. Rezidentul nu a avut indicație chirurgicală, însă i s-a recomandat hidratare adecvată, clisme evacuatorii, consult gastroenterologic. (conform bilet ieșire din spital, 03.12.2022). După aproximativ o lună de zile beneficiarul A.C. a fost consultat în cadrul UPU Alba, unde s-a prezentat cu tabloul unui sindrom de tip subocluzie intestinală, s-a efectuat consult chirurgical și tratament conservator. Evoluția favorabilă a fost rapidă cu ameliorarea simptomatologiei și reluarea tranzitului intestinal. Conform fișei UPU din data de 10.01.2023 (aceasta fiind ultima fișă medicală și ultima vizită la medic de specialitate conform documentelor din dosarul medical din centru): se consideră că pacientul prezintă constipație severă și, în contextul tratamentului psihiatric antipsihotic (se recomandă reevaluare ulterioară).

CRRN Galda, până la momentul vizitei, nu a mai întreprins niciun demers, deși recomandarea a fost de reevaluare de specialitate, punându-se accent pe tratamentul psihiatric al acestuia.

Echipele de monitorizare nu au putut stabili niciun contact verbal cu rezidentul, pe fondul limbajului nedezvoltat, deși acesta este diagnosticat cu "Schizofrenie paranoidă" (conform documentelor medicale). Având în vedere DSM-IV¹ și ICD-10², instrumente utilizate în evaluarea psihiatrică³, pentru a stabili diagnosticul de "Schizofrenie paranoidă" trebuie satisfăcute următoarele criterii:

„A. Preocupare pentru una sau mai multe idei delirante sau halucinații auditive frecvente.

B. Nici unul din următoarele simptome nu este proeminent: limbaj dezorganizat, comportament catatonic sau dezorganizat sau afect plat sau inadecvat

¹ Manualul de Diagnostic și Clasificare Statistică al Tulburărilor Mentale, a patra ediție, abreviat ca DSM-IV, reprezintă un instrument de diagnosticare al Asociației Americane de Psihiatrie. Criteriile de diagnostic și textul DSM-IV sunt în principal un instrument pe care clinicienii îl folosesc în examenul clinic, formularea cazului și planificarea tratamentului.

² Tradus din engleză-ICD-10 este cea de-a zecea revizuire a Clasificării statistice internaționale a bolilor și a problemelor de sănătate conexe, o listă de clasificare medicală a Organizației Mondiale a Sănătății

³ Conform Normelor Metodologice de aplicare a legii 151/2010, art. 1, lit. n).

ICD 10: *Cel mai comun tip de schizofrenie mondial, cu tablou clinic dominat de deliruri relativ stabile, de obicei paranoide, însoțite de halucinații (în special auditive) și de tulburări de percepție. Tulburările afectului, voinței și vorbirii și simptomele catatonice nu sunt proeminente.*

- *simptomele negative (tocirea afectului și afectarea voinței) nu domină tabloul clinic*
- *evoluție continuă și îndelungată, iar menținerea în societate este păstrată timp îndelungat;*
- *răspunsul la tratament este relativ bun.*"

h) Art. 27 Munca și încadrarea în câmpul muncii

În prezent, niciun beneficiar nu este încadrat în câmpul muncii și din discuțiile echipei de monitorizare cu personalul centrului i s-a comunicat că 15 rezidenți au fost examinați de Comisia de Expertiză a Capacității de Muncă, având capacitatea de muncă pierdută în totalitate, 18 rezidenți sunt pensionari la limită de vârstă și ceilalți nu sunt evaluați.

i) Art. 28 Standardele de viață și protecție socială adecvate

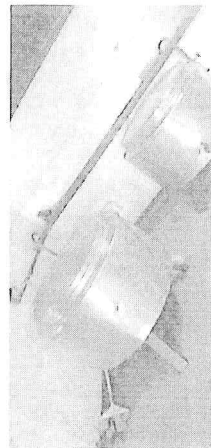
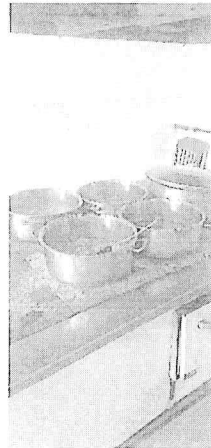
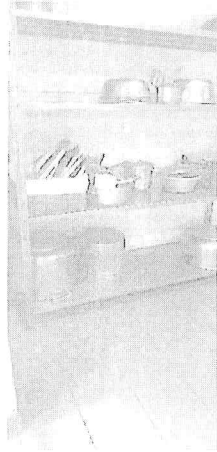
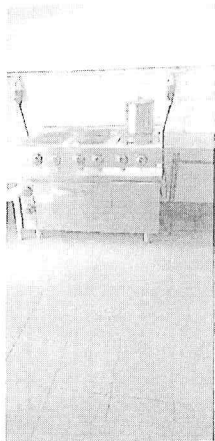
Dormitoarele sunt dotate cu minim de mobilier pat, nu toate sunt dotate și cu dulap din metal, noptieră. În unele dormitoare există televizor. Mobilierul este uzat, dușurile nu asigură intimitatea, fiind delimitate de o perdea, toaletele nu sunt accesibilizate și condițiile generale sunt precare.

O parte dintre beneficiari dețin în dulapuri obiecte de igienă personală și vestimentație însă majoritatea dintre rezidenți au un număr limitat de obiecte de vestimentație. Echipa de monitorizare a identificat un beneficiar care ținea dulapul întors cu ușa spre perete, închis și a cărui cheie o deținea. Din discuțiile purtate cu acesta a reieșit faptul că dulapul este într-o astfel de poziție pentru a se asigura că nu îi vor fura ceilalți beneficiari lucrurile.

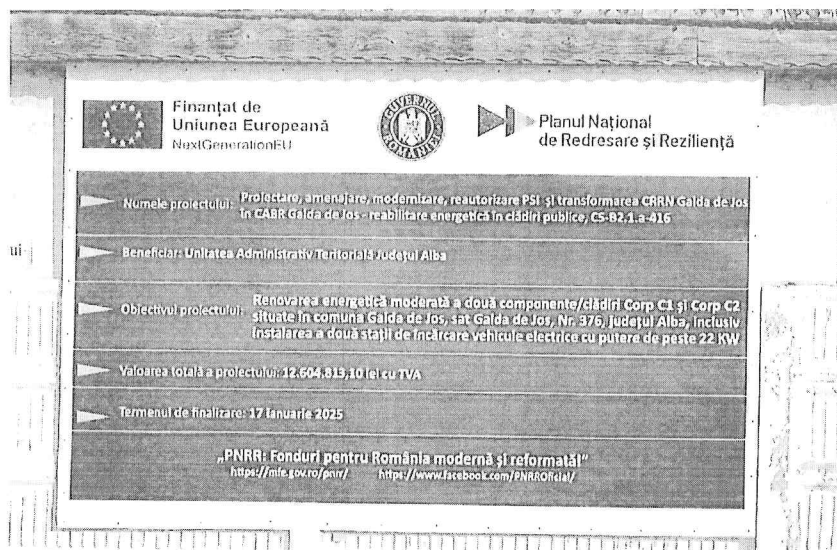
Hrana este preparată la nivelul centrului și sunt asigurate 3 mese/zi și o gustare cu respectarea normelor alimentare și în acord cu necesarul caloric al beneficiarilor. Echipa de monitorizare a constatat că meniul este afișat zilnic. Din discuțiile echipei de monitorizare cu o parte dintre beneficiari, a reieșit că mâncare este gustoasă și sățioasă și că aceștia sunt consultați cu privire la meniu. Acesta este întocmit de către coordonatorul centrului, asistentul medical și un reprezentant al beneficiarilor.

Centrul deține spălătorie care respectă circuitul de sortare și spălare conform normelor legale în vigoare.

La nivelul CRRN Galda de Jos, există un proiect european prin care se vor reabilita energetic două clădiri ale centrului și din discuțiile cu șeful de centru, directorul general și directorul general adjunct DGASPC Alba, care la momentul vizitei au sosit la centru, i s-a comunicat echipei de monitorizare faptul că acest proiect este în faza de licitație și în perioada următoare vor începe lucrările de reabilitare conform proiectului.

j) Participarea la activitatea politică și publică (art. 29 din CDPD)

Din discuțiile avute în cadrul vizitei de monitorizare cu personalul centrului, acesta ne-a comunicat faptul că au fost purtate discuții cu privire la dreptul la vot și exercitarea acestuia, însă în ultimii doi ani nu a fost cazul solicitării urnei mobile sau deplasării la vot.

III. Recomandări

Având în vedere cele constatate în urma vizitei efectuate la Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică (CRRN) Galda de Jos, județul Alba. , echipa de vizitare formulează următoarele recomandări pentru respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, astfel cum sunt prevăzute de CDPD:

- Accesibilitate, mobilitate personală, libertatea de expresie și opinie și accesul la informație (art. 9, 20, 21 din CDPD)

Art. 12 Recunoașterea egală în fața legii

1. Întocmirea procedurii privind acordarea asistenței și suportului pentru luarea unei decizii în acord cu prevederile CDPD.
2. Formarea specializată/autorizată a angajaților în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități, în special privind planificarea și furnizarea serviciilor centrate pe persoană, sprijinului în luare deciziei etc.
3. Accelerarea demersurilor de re-examinare a măsurii de punere sub interdicție.

Art. 9 Accesibilitate

1. Accesibilizarea holurilor, spațiilor de cazare și a grupurile sanitare.

Art. 14 Libertatea și siguranța persoanei

1. Identificarea și implementarea unor măsuri pentru a evita privarea de libertate a rezidenților pe etajele închise;
2. Elaborarea unei proceduri privind gestionarea situațiilor de criză care să respecte prevederile CDPD și să prevină privarea de libertate a rezidenților;
3. Formarea personalului în vederea prevenirii privării de libertate a rezidenților, inclusiv în tehnici de de-escaladare, sprijin în luarea deciziilor, comunicare și relaționare cu persoane cu dizabilități cu comportament dificil etc.

Art. 16 Nimeni nu poate fi supus exploatării, violenței și abuzului

1. Formarea personalului specializat pentru a interacționa cu persoane cu dizabilități care prezintă nevoi ridicate de sprijin privind înțelegerea și comunicarea pentru protecția efectivă a rezidenților împotriva violenței și abuzului.

Art. 17 Protejarea integrității persoanei

1. Găsirea unei soluții în vederea eliminării riscului de cădere în gol pe casa scării.

Art. 19 Viață independentă și integrare în comunitate

1. Inițierea planului de dezinstituționalizare a centrului de către DGASPC ALBA, planificarea activităților necesare implementării acestui plan (activitățile de comunicare, realizarea situației sintetice a persoanelor cu dizabilități la nivel județean, stabilirea echipei de management, asigurarea funcționalității sistemului contabil, etc.) potrivit Strategiei naționale privind prevenirea instituționalizării persoanelor adulte cu dizabilități și accelerarea procesului de dezinstituționalizare, pentru perioada 2022-2030;

2. Accelerarea activităților privind dezinstituționalizarea rezidenților așa cum sunt prevăzute de Ghid privind accelerarea procesului de dezinstituționalizare, Anexă la Strategia menționată anterior, cum ar fi evaluarea nevoilor individuale în vederea pregătirii transferului din centru rezidențial în comunitate și identificarea unor soluții potrivite pentru asigurarea transferului în comunitate.

Art. 22 Dreptul la viață personală

1. Organizarea de sesiuni de instruire pentru beneficiari privind educația sexuală și reproductivă, utilizând materiale ușor de înțeles;

2. Amenajarea camerei intime, astfel încât să confere intimitate și confort rezidenților;

3. Realizarea de informări periodice despre sănătatea sexuală și reproductivă și consimțământul sexual.

Art. 25 Sănătate

1. Efectuarea unei evaluări și a unui consult psihiatric pentru beneficiarul A.C. în vederea reevaluării schemei de tratament și stabilirea modului de eliminare/diminuare a tipului și dozei de medicație, dacă este cazul;

2. Efectuarea de urgență a unui set minuțios de investigații medicale, stabilirea unui plan alimentar personalizat, respectarea modului, timpului și ritmului de hrănire, conform indicațiilor medicului specialist, pentru beneficiarul A.C.

Art. 27. Munca și încadrarea în câmpul muncii

1. Evaluarea capacității de muncă a beneficiarilor care nu sunt evaluați și efectuarea demersurilor în vederea încadrării acestora pe piața liberă a muncii, acolo unde este posibil, conform prevederilor legale în vigoare;
2. Identificarea și sprijinirea beneficiarilor să participe la cursuri de formare profesională, oferirea de îndrumare și consiliere pre și post angajare pentru accesarea sau menținerea unui loc de munca.

Art. 28 Standardele de viață și protecție socială adecvate

1. Efectuarea de reparații, igienizare a pereților (tencuit, zugrăvit) și înlocuirea mobilierului deteriorat de la nivelul centrului (paturi, dulapuri, noptiere, scaune).
2. Repararea sau înlocuirea ușilor care prezintă urme de lovire sau uzură și renovarea grupurilor sanitare.
3. Amenajarea curții conform nevoilor beneficiarilor.
4. Asigurarea hainelor necesare pentru fiecare rezident și scoaterea din magazie a încălțămintei și oferirea acestora spre folosire.

Vă aducem la cunoștință faptul că, în vederea respectării prevederilor art. 14 alin. (6) și alin. (7) din Legea nr. 8/2016, aveți obligația de a comunica Consiliului de Monitorizare, în termen de 30 de zile de la primirea raportului, un răspuns, motivat privind recomandările și măsurile dispuse.

Prezentul raport are anexate planșe foto din care rezultă cele consemnate în acesta. Mai multe imagini pot fi vizualizate la sediul Consiliului de Monitorizare.

Inspector de monitorizare - Radu Alexandru

Expert independent - Ruja Cornelia

Expert independent - Olteanu Mariana-Oana